

Megjegyzések a Bükk hegységben folyó erdészeti kutatásokhoz

Nekünk, a mindennapi munkába belemerülő erdőgazdálkodóknak mindig felkelti az érdeklődésünket, ha a környékünkön valamely intézmény tudományos kutatásokat végez. Mi több, megtiszteltetésnek érezzük, hogy e vidéket a tudomány művelői figyelemre méltónak tartják. Külön öröm, ha bepillanthatunk a tudományos munka műhelytitkaiba, bekapcsolódhatunk egyes témakörök megfigyelésébe, felmérésébe, nemkülönb, ha a kutatások eredményeit is megismerhetjük.

A Bükk hegységben két nagy ívű kutatást van alkalmunk figyelemmel kísérni. Eger határában a Debreceni Egyetem Természettudományi és Technológiai Kara végez kutatást „Síkfőkút Project” néven, egy 64 hektáros erdőtümbben. Felsőtárkány határában pedig a Magyar Tudományos Akadémia Ökológiai és Botanikai Kutatóintézete kutat egy 94 hektáros magterületű erdőtümböt, sokszoros nagyságú védőzónával. Ezekben a tájra jellemző cseres-tölgyes, gyertyános-tölgyes és bükkös erdőrészeket egyaránt szerepelnek.

Az egri területen komplex bioszférakutatás folyik, a felsőtárkányin pedig erdőrezervátum-kutatás. Gyakorlatilag tehát mindkét terület „elindulhatott” az őserdővé alakulás útján. Erre azért is kiváló az alkalom, mert a két terület már a kutatás megkezdése előtt is évtizedeken át mentes volt minden emberi beavatkozástól. A természet erői szabadon érvényesülhetnek, semmi nem szab gátat az ökoszisztéma alakulásá-

nak, felépítésének, önszabályozó folyamatainak. A feltételezések és várakozások szerint az ökoszisztéma önfenntartóvá válik. A tájra jellemző, őshonos fajokból álló, klimax-közeli erdő fokozatosan megújítja önmagát, és az őserdei folyamatok „működnek” az idők végezetéig. (Bár az aggályoskodók körében némi kétely is felmerül, amire hamarosan rátérek.)

Mindkét kutatási területen részletes mérések, vizsgálatok történtek, zajlanak. Különösen az egri területen: ott minden vizsgálat megtörtént, ami egy erdőterületen egyáltalán végezhető. Talán csak egyetlen dologban látok némi hiányt: nevezetesen a makktermések megfigyelésében, hosszú távon való regisztrálásában. Mikor, milyen volt a virágzás, volt-e szélvihar, kései fagy? Hány szem makk hullott egy négyzetméterre, hány mázsa egy hektárra? Mennyi volt az ép és mennyi a károsított? Átvészelt-e a zord telet, volt-e elég nedvesség a csírázáshoz és az életben maradáshoz? Okozott-e kárt a kései fagy, majd a nyári aszály? Az elhalt, idős fák nyomán keletkezett lékekben milyenek a fényviszonyok, elegendőek-e a csemeték növekedéséhez? Be tudják-e tölteni a csemeték a keletkezett lékeket, versenyben az igencsak virulens erdei cserjékkel, amelyek egyébként szintén részei az ökoszisztémának? S nem utolsósorban: mennyire turkálta fel a vad-

disznó a makkos fák koronavetületét? A továbbiakban pedig: mi a sorsa a csemetéknek egy év, két év, X év múlva?

Ilyen kérdésekre irányuló kutatásokról nem kaptunk hírt a kutatási jelentésekben. Pedig, ha az őserdővé válás után nem a várakozásaink, reményeink szerint következne be, ezen vizsgálatok nélkül nagyon nehéz lesz rá magyarázatot találni. Ezek most legalább annyira befolyásolják az ökoszisztéma sorsát, mint a jövőben bekövetkező (?) klímaváltozás. Az említett megfigyelésekkel sajnos, máris több évtizedes késésben vagyunk. Ezek nélkül nehezen tudjuk követni az őserdővé válás, vagy nem válás folyamatát. Azért is fontos a megfigyelések ilyen irányú kiterjesztése, nehogy a következő kutatásban arra keressék a választ, hogy hány millió forintba kerül egy elvadult, elbozótosodott terület újra erdősítése. A tét nem kicsi! Nem tizedhektáros parcellákról, hanem több száz hektáros erdőtümbökről van szó.

Irodalom:

Az erdőrezervátum-kutatás eredményei. A Magyar Tudományos Akadémia Ökológiai és Botanikai Kutatóintézete, 2001.

Erdészettudományi Közlemények 2013/1 Debreceni Egyetem Természettudományi és Technológiai Kar. Negyven éve az erdőökológiai kutatás szolgálatában: a Síkfőkút Project

Reményfy László

